

อยากให้ลูกรักเป็น....คนดี

อัญชลี วงศ์ทางสวัสดิ์

ภาควิชาสุศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บุคคลที่เป็นพ่อแม่ย่อมมีความปรารถนาที่จะทำสิ่งที่ดีที่สุดให้กับลูกอันเป็นที่รักของตนอยากให้ลูกเป็นคนฉลาด แข็งแรง มีความประพฤติดี และประสบความสำเร็จในชีวิต แต่คุณสมบัติเหล่านี้เราจะสร้างให้เกิดขึ้นได้อย่างไร ยังไม่มีผู้ใดสามารถตอบคำถามนี้ได้อย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ตามเป็นที่ทราบกันดีว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็ก นอกจากพันธุกรรมแล้ว ก็คือสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวอันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว วัตถุเครื่องใช้ สภาพความเป็นอยู่ เพื่อนบ้าน เป็นต้น

ดังนั้นพ่อแม่ซึ่งปรารถนาอยากให้ลูกของตนเป็นคนดี ย่อมต้องทำตนให้เป็นพ่อแม่ที่ดีด้วย โดยพยายามศึกษาหาความรู้ว่าจะทำอย่างไรจึงจะเป็นการช่วยพัฒนาและส่งเสริมลูกให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป การที่พ่อแม่จะสามารถปฏิบัติตนได้อย่างมีผลดีต่อลูกนั้น ขึ้นอยู่กับการที่พ่อแม่มีเจตคติและนิสัยที่ดีงามอยู่แล้วตามปกติ ทัศนคติถึงความสำคัญของตนเองว่ามีอิทธิพลต่อลูก มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการและการอบรมเลี้ยงดู รวมทั้งต้องมีความรับผิดชอบและมีความ

ตั้งใจจริงที่จะให้กำเนิดและเลี้ยงดูลูกของตนให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ

พ่อแม่เป็นบุคคลที่มีบทบาทมากที่สุดในการปลูกฝังพื้นฐานให้แก่เด็ก เกิดความรู้สึกพึงพอใจในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เด็กเล็ก ๆ สามารถรับรู้ถึงการสัมผัสอันแสดงถึงความรัก ความอบอุ่นทะนุถนอมของผู้เป็นแม่ ซึ่งแตกต่างจากการสัมผัสของบุคคลอื่นได้ ดังนั้นพ่อแม่ควรมีเวลาในการเล่นและพูดคุยกับลูก การที่พ่อแม่จะสามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้ต้องเกิดมาจากการที่พ่อแม่มีความรู้สึกยอมรับในตัวลูกอย่างแท้จริง และการที่พ่อแม่จะยอมรับลูกได้อย่างแท้จริงหรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพทางอารมณ์ของพ่อแม่ด้วย พ่อแม่ที่ยอมรับลูกจะปฏิบัติต่อลูก ๆ โดยถือว่าลูกเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความรู้สึกนึกคิด ดังนั้นลูกก็ควรจะมีสิทธิและแสดงความคิดเห็นได้ เมื่อลูกมีอาการโกรธหรือแสดงอาการขัดขึ้นในบางครั้งพ่อแม่ก็จะมองหาสาเหตุและไม่แสดงอารมณ์ร้ายตอบ สนับสนุนให้ลูกได้รับความเป็นอิสระและเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ ให้เวลาและยอมรับฟังปัญหาต่าง ๆ ของลูก เข้าใจความต้องการของเด็กว่าแตกต่างจากผู้ใหญ่ รวมทั้งไม่นำเอาประสบการณ์ในวัยเด็กของตนมาใช้กับลูก

Corresponding author: ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัญชลี วงศ์ทางสวัสดิ์, ภาควิชาสุศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล E-mail: anchalee_rose@hotmail.com

พฤติกรรมต่าง ๆ ที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูก ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จะนำไปสู่การมีสัมพันธภาพอันดีในครอบครัวระหว่างพ่อ แม่ ลูก ซึ่งเราจะสามารถทราบได้จากบุคลิกภาพและการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็ก โดยเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ให้ความรักอย่างเหมาะสม มักจะมีลักษณะเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี รู้สึกปลอดภัย กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง มีความรับผิดชอบ มีบุคลิกภาพดีและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี¹

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐแก่ประเทศชาติและปวงชนชาวไทยได้ทรงกล่าวเปรียบเทียบกับชีวิตคนกับต้นไม้ ดังมีความตอนหนึ่งว่า²

“ต้นไม้มีมันคล้าย ๆ คน เมื่อฉันเอามาปลูก ฉันต้องดูแลใส่ปุ๋ยเสมอ ต้องคอยรดน้ำ พรุนดินบ่อย ๆ ต้องคอยเอาหญ้าและต้นไม้ที่ไม่ดีออก เด็ดดอกใบที่เสีย ๆทิ้ง คนเราก็เหมือนกัน ถ้ามีพันธุ์ดี เมื่อเป็นเด็กก็แข็งแรง ฉลาด เมื่อพ่อแม่คอยสั่งสอน เด็ดเอาของเสียออกและหาปุ๋ยที่ดีมาใส่เสมอ เด็กคนนั้นก็จะเป็นคนเจริญและดี เหมือนกับต้นไม้เหล่านั้น”

ซึ่งก็เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่าพระองค์ท่านทรงเป็นแบบอย่างของการเป็นมารดาที่ดี และประสบความสำเร็จอย่างงดงาม พวกเราเหล่าพสกนิกรชาวไทยจึงได้มีพระเจ้าอยู่หัวที่ดี มีความรักและเอื้ออาทรต่อประชาชนอย่างที่เราปรารถนาตลอดเวลาที่ทรงครองราชย์

Ronald และ Cynthia Illingworth³ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Babies and Young Children เพื่อเป็นการเตือนสติและชี้แนะแนวทางปฏิบัติให้ผู้ที่เป็นพ่อแม่ได้ตระหนักถึง

อิทธิพลของตนเองที่มีต่อลูก ซึ่งผู้เขียนขอนำข้อความต้นฉบับมานำเสนอ เพื่อให้ได้ใจความที่ถูกต้องครบถ้วนดังนี้

“It should always be remembered that there is a great difference between being a nice child or adult, and being a clever one. Not all clever children are nice children. The nice but not so clever child may achieve a great deal more in the long run than the very clever child who is not so nice.”

Children, like adults, want to be happy, to be loved and accepted. Do not try to make him a genius. Aim at having a happy home and giving the children a happy childhood.

The children should be accepted for what he is. We have to make the best of his intellectual level, his personality and his health. He will be not be perfect neither will his parents.

We must not expect too much of a child, and on no account must we let him feel that we are disappointed in him.

None of us are perfect and we shall make mistakes too.”

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างเด็กดีกับเด็กเก่ง เด็ก ๆ ควรจะได้รับการยอมรับตามสภาพความเป็นจริงของตนเอง ซึ่งเราเป็นพ่อแม่ก็ควรให้การสนับสนุนอย่างดีที่สุด ในอันที่จะส่งเสริม

พัฒนาการทางด้านสติปัญญา บุคลิกภาพและสุขภาพของลูก ๆ เท่าที่จะสามารถทำได้ เราเองซึ่งเป็นพ่อแม่ก็ยังไม่สามารถทำตนให้เป็นบุคคลที่ดีครบถ้วนสมบูรณ์แบบได้ทุกคนไป ลูกก็เช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงไม่ควรไปคาดหวังอะไรในตัวลูกมากเกินไป ในขณะเดียวกันเราต้องไม่ทำให้ลูกเกิดความรู้สึกว่าพ่อแม่ผิดหวังในตัวเขาด้วย เด็ก ๆ ก็เหมือนผู้ใหญ่ ย่อมต้องการมีความสุข ได้รับความรัก และได้รับการยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากพ่อแม่ของเขาเอง

เด็ก ๆ ในวันนี้ก็คืออนาคตของประเทศชาติในวันข้างหน้า ดังนั้นในฐานะที่เราเป็นพ่อแม่ของเด็ก ๆ เหล่านั้น จึงควรมีส่วนรับผิดชอบในการสร้างเสริมลูก ๆ ของเราให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป โดยพยายามประพฤติตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก เป็นผู้ช่วยสนับสนุนและคอยชี้แนะแนวทาง ให้

คำปรึกษาที่เหมาะสม และพยายามสร้างบรรยากาศภายในบ้านให้มีความสุข เต็มไปด้วยความรัก ความเอื้ออาทร ความอบอุ่น และเข้าใจกัน เพื่อลูก ๆ จะมีความสุขในช่วงชีวิตวัยเด็ก อันจะเป็นรากฐานที่ดีในการที่จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

บรรณานุกรม

1. ศรีธรรม ณะภูมิ. การพัฒนาทางด้านอารมณ์และบุคลิกภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2534.
2. อัครวัฒน์ โอสธานุเคราะห์. ธรรมะสมเด็จย่า. กรุงเทพมหานคร : ธรรมะสภา; 2545.
3. Illingworth, R. & Illingworth, C. *Babies and young children: A guide for parents* 6th ed. London: Churchill Livingstone; 1977.